

Beboer –bladet

Beboerforeningen for Dragør Gamle By

26. årgang

December 2006

*Nisserne ønsker alle en glædelig jul
Foto: Hanne Bendtsen*

Læs i dette nummer om:

Opskrift på pandesild

Reformpakken

Renovation

Parkering

Min ungdom i Dragør

Dragørs værdier

Dragør Byfond

Historien om kullekoen

Pandesild - en gammel opskrift fra Dragør

Forrige år afholdt Danmarks Radio en landsdækkende konkurrence om de bedste egnsretter. Først en række regionale konkurrencer, hvorfra vinderne senere mødtes og dystede om førstepladsen.

Den regionale konkurrence for hele storkøbenhavnssområdet – fra Køge til Helsingør – blev vundet af Annie Kjærsvold, der bor på Kongevejen og som driver Dragør Sko på Maglebytorv.

Annie deltog i konkurrencen med en god gammel Dragør-opskrift.

Pandesild

Ingredienser

Fede Dragør høstsild

Mel

Salt

Smør

Æbler

Løg

Timian

Eddike

Fremgangsmåde

Sildene renses og skæres i 3 cm lange stykker. Hvert stykke vendes i mel med salt i.

Sildestykkerne anbringes på højkant i en dyb pande med smeltet smør.

Æbler og løg, der er skåret i små terninger, fordeles mellem og over sildestykkerne, der derefter overdrysses med timian.

Kom lidt vand ved, en smule eddike, læg låg over panden og lad retten småsnurre i 20-30 minutter på lavt blus.

Serveres direkte fra panden med groft rugbrød til.

De gamle fiskere hævdede, at det ikke bare er æbler, løg og timian der giver retten den særlige smag, med at det er betinget af at det er Dragørsild retten tilberedes af.

Hilsen Anna-Lise

Reformpakken vil betyde en ny, gammel by

Borgmester Allan Holst præsenterede sin reformpakke på det store borgermøde i Hollænderhallen i begyndelsen af december. Det var en fyldt Hollænderhal, og synspunkterne gnistrede. I har nok læst om det i vores lokale blade, så I har sikkert fået nok, men ikke desto mindre en alvorlig sag for vores by.

De fleste på mødet var overraskede – overraskede over alle de ting, der åbenbart skal ske – budgetaftale, reformpakke og snart fremlæggelse af store planer for Dragør Havn. Mange spurgte, hvem der ønsker det sådan. Skyldtes det besparelser, så fandt mange det mærkeligt med nye udgifter i mange hundrede millioner-kroner-klassen. Eller skyldtes det visioner, så var det mærkeligt, at man først hørte om dem nu og ikke før sidste valg.

For vores gamle by betyder de samlede ideer er voldsom ændring. I følge museerne må Dragør Museum lukke. Vores biograf har sagt, at den også kan blive nødt til at lukke. Biblioteket i Sadolins Hus nedlægges og sammenlægges med Lokalarkiv og biblioteket i Hollænderhallen. Dragør Skole nedlægges også og flyttes sammen med Skolen ved Vierdiget til boldbanerne ved Engvej. Havnen ved vi ikke noget om endnu, men her kommer også til at ske store ændringer. Endelig blev det også nævnt på mødet, at brandstationen i Nyby foreslås nedlagt og placeres i St. Magleby sammen med deres brandstation.

Hertil kommer indførelse af parkeringsafgifter, som Beboerforeningen tidligere har advaret mod. Den bliver en ekstra skat for os i den gamle by. Og byens gæster vil nok spare pengene og parkere andre steder f.eks. inde i vores gader i den gamle by, eller de vil holde sig væk fra byen, og handelen bliver lagt andre steder. Det kan komme til at se sort ud for vores forretningsliv på Kongevejen.

Alt dette vil på mange måder betyde et helt nyt, gammelt Dragør. Og spørgsmålet er relevant: Hvem ønsker det sådan, hvem, har bedt om det?

Heldigvis lagde vores borgmester stor vægt på, at det blot var kommunalbestyrelsens vision, der nu skal drøftes med borgerne. Borgermødet var starten. Beboerforeningen støtter meget op om en debat og opfordrer til, at alle byens borgere tager del i den. Det drejer sig om vores værdifulde kulturmiljø – vores og vores efterkommeres fremtid.

Inden da, ønsker jeg, at alle Beboerforeningens medlemmer må få en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

/Hanne Bendtsen

Dragør Kommune
Plan og Teknik
Kirkevej 7
2791 Dragør

Dragør den 26. juni 2006

Vedr.: Afhentning af renovation i Dragør Gamle By

Beboerforeningen for Dragør Gamle By får ofte henvendelser fra medlemmerne om, at deres renovation ikke er hentet til tiden eller i værste fald slet ikke hentet - det drejer sig både om dagrenovation og storskrald.

Vi beder vore medlemmer om at rette henvendelse til rådhuset, men her henviser man borgerne til at kontakte renovationsfirmaet direkte.

Dette er ikke helt forståeligt. Det er kommunen, vi som borgere betaler til, for at få afhentet vores affald. At så kommunen har en aftale med et renovationsfirma, kommer i princippet ikke borgerne ved. Og i værste fald får kommunen slet ikke noget indtryk af, hvordan afhentningen af affald fungerer.

Uregelmæssighederne i vinter var store, og er heldigvis aftaget, men jævnligt er der fortsat uregelmæssigheder i afhentningen af skrald. Vi fortsætter derfor med at anbefale vores medlemmer at tage kontakt direkte til rådhuset, og håber med denne henvendelse, at I vil tage den nødvendige kontakt til renovationsfirmaet.

Med venlig hilsen
Beboerforeningen for Dragør Gamle By
Hanne Bendtsen

Vi har drøftet renovationen med borgmesteren og sendt ovenstående brev til kommunen. Jo, kommunen ville da gerne have et overblik over renovationsstandarden, men på bagsiden af det brev, vi alle har modtaget, om Skatter og afgifter m.m. af fast ejendom 2007, står der stadigvæk, at vi skal ringe direkte til renovationsfirmaet.

Beboerforeningen hører fortsat om renovation, der ikke hentes, så vores opfordring til jer, er fortsat at kontakte kommunen på tlf.: 3289 0187.

Hvis vinteren bringer sne, så skal vi selvfølgelig feje for egen dør inden vi reagerer.

Hvis der parkeres i Den Gamle By, kan du benytte disse sedler ..... som en reminder til de beboere, der ikke overholder reglerne eller til besøgende, som ikke er opmærksomme på parkeringsreglerne.

Kopier og Klip.....

Velkommen i Dragør Gamle By - en bilfri by!

Til din orientering er der parkeringsforbud i hele den gamle by. Blandt andet på grund af de vanskelige tilkørsels- og operationsforhold for udrykningskøretøjer i tilfælde af brand.

Af- og pålæsning er tilladt dog max. 15 minutter.

Parker venligst på parkeringspladserne på Vestgrønningen eller ved havnen.

Beboerforeningen for Dragør Gamle By.

Kopier og klip.....

Velkommen i Dragør Gamle By - en bilfri by!

Til din orientering er der parkeringsforbud i hele den gamle by. Blandt andet på grund af de vanskelige tilkørsels- og operationsforhold for udrykningskøretøjer i tilfælde af brand.

Af- og pålæsning er tilladt dog max. 15 minutter.

Parker venligst på parkeringspladserne på Vestgrønningen eller ved havnen.

Beboerforeningen for Dragør Gamle By.

Kopier og klip.....

Min ungdom i Dragør

Det begyndte med at mine forældre under min fars turnusophold i Sønderborg, hvor jeg i øvrigt er født, mødte Poul og Esther Møller. De to fik gjort mine forældre interesserede i kajakroning hvilket førte til at de i 1945 købte et hus i Dragør og meldte sig ind i Kanoklubben Pilen. Min far var på det tidspunkt blevet kredslæge i Glostrup og det var lidt for ubekvemt for ham at bo i Dragør, så det var mest forskellige venner som boede i huset. Jeg kom meget i Dragør. Først blev jeg pga. ombygning i Glostrup "indlogeret" hos familien Edwards på Drogdensvej og gik et halvt års tid i tredje klasse her. Jeg husker min klasselærerinde, frøken Wiedbrecht, og også "gale lærer Andersen". Siden kom jeg meget i huset, dels passede jeg lejerens børn dels var jeg med til sammenkomster med "Pilevennerne". Især husker jeg, udover naturligvis familien Edwards, formanden Ole Brunnich Nielsen og hans kone, Bodil Kure, kaldet Dille. Hende snakker jeg stadig ofte med.

Jeg flyttede ind i huset i Vægterstræde som nygift i 1959 og begyndte min tilværelse som husmor. Min mand gik på Teknikum, jeg syede messehageler for at tjene til "dagen og vejen". Min mand fik megen hjælp med matematikken af nævnte Ole. På den tid havde vi to gode venner i nærheden. De lokkede os tit på kroen for at spille billard. (ja, jeg var også tit med). Der var hyggeligt på kroen dengang. Jeg kan stadig se for mig, hvis det altså var om dagen, vores datter Karen cyklende rundt om billardbordet på sin lille trehjulede cykel.

Jeg fik vasket dækketøj hos fru Sodemann som havde vaskeri i en høj grå bygning på hjørnet af Strandgade og Vægterstræde. Og jeg fik på regning i mejeriet, som lå i Chr.Mølstedsgade. Der var gode indkøbsmuligheder, flere grønthandlere, især en god en i Sønderstræde på hjørnet af Bymandsgade, købmænd, hvor jeg især brugte Kaj P. på hjørnet af Strandgade og Strandlinen. Det var en rigtig købmandsbutik med kaffemølle, eksotisk duft af krydderier, dåser med fremmedartede delikatesser. Der var flere bagere og mange slagtere. Der var Weber og Hvorup på Kongevejen, Svendsen i Badstuevælen, sikkert også flere. Jeg brugte mest Svendsen. Jeg gik derhen lørdag lige før lukketid, før ville han ikke hakke lever og spæk til min leverpostej. I ventetiden så jeg med forbløffelse på de andre kunders indkøb af færdigskåret pålæg, et lag rullepølse, et lag filet etc. Sådanne sager lå langt udenfor mit budget.

Overfor os boede gamle Schink. Han havde kigget lidt efter huset da min far havde det, nu kom han ofte ind og satte sig på en stor sten i haven. Han var gammel sømand, klædt i holmensbukser, genser og sort kasket. Han fortalte om sit liv på de store sejlskibe ude på verdenshavene, de levede af beskøjter og råddent flæsk.

I 1962 havde vi den store forskrækkelse at der udbrød ildebrand i den vestre ende af huset. En olieamin var den skyldige. Min mand var stået tidligt op, han kom ind og vækkede vor da to-årige datter og mig. "I må hellere stå op, huset brænder." Vi stod

op, tog tøj på og gik over hos vores gode ven, Jørgen. Imens klarede brandværet sagerne. Det gik ikke helt galt men der så ikke kønt ud og akvariefiskene blev kogt.

Schinks siddesten i Vægterstræde 2

I perioden 1967-1970 lejede vi huset ud (det kan jeg ikke anbefale) og rejste til Amerika. På det tidspunkt havde vi to døtre på tre og syv år. Da vi kom hjem var der ikke vaskeri overfor men derimod en ny slagter. Han var nu flink nok, ikke bleg for at tage et halvt grisehoved hjem hvis jeg skulle lave sylte. Vasketøjet fik jeg nu ordnet i Bodestræde hos fru Olsen. Jeg fik det fint tørret og lagt sammen, eventuelle tikronesedler, glemt i lommerne, lå der nok så nydeligt. Der var tider, senere har jeg måttet klare mig selv.

Gamle Schink var død mens vi var væk. Vi fik at vide at han efterhånden var blevet meget skrøbelig, havde mistet synet, ikke havde lyst til at leve mere. Han forsøgte at drukne sig i havnen. Dette blev forhindret og han blev indlagt på Sct. Elisabeth. Det blev han angivelig så vred over at han døde i et raserianfald. Da vi hørte det blev vi meget stolte af vores gamle ven.

Det høje grå hus blev siden revet ned, min genbo, Bertel Riber, som nu boede i Schinks hus ved siden af, lejede grunden og byggede et flot arbejdsskur efter gammel Dragørskik. Det er nu væk og der er parkering. Ja, og det er sløjt med de før så gode indkøbsmuligheder, dametøj, gaver og grillmad kan vi få. Og nu er jeg vist heller ikke så ung mere, så jeg stopper her.

/Bera Jensen

Vores Gamle Dragør og værdier

For få år siden var der i Dragør en voldsom debat omkring kommunens arkitektkonkurrence for boligbyggeri på havnen. Der var mange fantasifulde og lukrative forslag, men ingen der respekterede vores gamle bydel med dens særpræg og særlige værdier. Det reagerede kommunens borgere og mange andre på, så planerne blev skrinlagt.

I et politisk styret samfund, kan man dog ikke vide sig sikker for indholdet i de næste dagsordenspunkter. Blandt andet på denne baggrund tog Beboerforeningen, sammen med museumsbestyrelserne i Dragør og St. Magleby, kontakt til Europa Nostra, hvis bestyrelsesformanden, Catharina Collet kort efter besøgte os. Efterfølgende udtalte foreningen deres opbakning til vores bestræbelser på at bevare det samlede kulturmiljø, som Dragør Havn og gamle bydel udgør. Det var et kærkomment skulderklap ovenpå forskrækkelsen for at miste Dragørs kulturmiljø.

Vi frygtede, at vores kulturværdier fortsat ville være under pres, og ville derfor være parat med alle de vægtige modargumenter.

Men hvordan er man så bedre forberedt? Og hvad er det, man skal være forberedt imod?

Vi havde oplevet, at det var svært at komme til orde, og når det skete, var det vanskeligt at fortælle andre, hvad det var, vi ønskede at bevare og hvorfor. Svært at forklare hvad By og Havn er værd. Vi mente, og mener fortsat, at skal vi kunne argumentere for en bevaring af det gamle Dragør, så er vi nødt til at kunne beskrive de værdier, der er tale om. Er vi ikke i stand til det, kan vi heller ikke formidle værdien af en bevarelse, og vi vil dermed have svært ved at modgå argumenter om, at der ikke er penge til bevarelsen af havnen og den gamle by.

Hvad forstår man så ved værdier, når man taler om et område som det gamle Dragør? Vi, der bor her, er jo ikke i tvivl om værdien. Både fordi vi holder af byen, og fordi mange af os har betalt rigtig mange penge for at få mulighed for at bo her. Men for at kunne formidle det budskab til beboerne udenfor den gamle by, skal vi være noget mere konkrete.

Dragørs værdier kan, efter vores mening, groft deles i to grupper, nemlig en herlighedsværdi og en økonomisk værdi.

Herlighedsværdien er blandt andet den oplevelse, det er at gå en tur i det gamle Dragør, på havnen og de grønne arealer ud mod fortet. Det er fornemmelsen af byens historie, der giver den kulturværdi, som er så sjælden i dagens Danmark, men som enkelte kommuner har fået øjnene op for, er vigtig.

Dragør er en del af den forbindelse, vi som danskere har tilbage i tiden, og som er med til at give os en forståelse af, hvor vi kommer fra, og dermed til at give os den identitet, vi har i dag. Modsat historiebøgerne er dette tilbageblik meget tydeligt og mærkbart i den gamle bydel. Det er jo ikke uden grund, at turister kommer langvejs fra for at se vores lille bydel.

Den mere direkte økonomiske værdi er et udtryk for de penge som vores bydel tiltrækker, både i form af indtægter fra turister samt i direkte og indirekte skattekrone.

Man kan jo spørge sig selv, hvad det vil betyde for ejendomspriserne i Dragør, hvis vi mister de mere u håndgribelige værdier i den gamle by.

Disse værdier er vi nødt til at have styr på - hvad det er der skaber eller fjerner disse værdier - hvis vi skal evne at diskutere værdier i det gamle Dragør med det øvrige samfunds beslutningstagere.

Vi tror ikke, at vi i bestyrelsen har eneret på at kunne definere disse værdier, men mener tværtimod, at jo bredere en debat vi kan skabe, jo mere forståelig og almen gyldig vil vi være i stand til at kunne beskrive og formidle værdierne og grundlaget for disse.

Denne debat Beboerforeningen netop er gået i gang med, er ikke i og for sig ny, men blot en fortsættelse af det, der i tidligere tider har været sat igang af Dragørs Fremme og Dr. Dich.

Om en sådan debat gør os i stand til at overbevise omverdenen om, at det gamle Dragør er værd at bevare (og måske endda investere i) er der ingen garanti for. Men den vil gøre os i stand til at skelne mellem væsentlige og mindre væsentlige områder, og dermed sikre at vi kan være med til at styre udviklingen, så den er så skånsom som mulig over for det der virkelig betyder noget.

Lige her videresender vi opfordringen til alle jer om at tage debatten, hvor I går og står. Og så må I meget gerne tage Europa Nostras headlines med i argumentationen: "Intet liv uden rødder, ingen identitet uden historie, ingen fremtid uden en fortid".

På bestyrelsens vegne
Hanne Bendtsen og Kim K Pedersen

Kender du Dragør Byfond?

Hvert år uddeler Dragør Bevaringsnævn, der udgør fondsbestyrelsen for Dragør Byfond, tilskud til bevarende bygningsarbejder i Dragør gamle bydel – normalt efter ansøgning.

Fondens midler kan anvendes til

- restaurering eller om- og tilbygning, hvor udvendige, undtagelsesvis indvendige, bygningsdetaljer udformet i overensstemmelse med Dragørs byggeskik, kræver en speciel udførelse
- til ændringer eller fjernelse af skæmmende bygningsdetaljer
- almindelig eller speciel vedligeholdelse i tilfælde, hvor særlige omstændigheder taler derfor
- udførelse af skilte og butiksfacader, der harmonerer med miljøet, såfremt udgifterne overstiger god standardudførelse.

Fondstilskud til bygningsarbejder skal bidrage til at øge bygningernes bevaringsværdi og tildeles fortrinsvis til ikke-fredede bygninger. Disse kan jo bl.a. søge tilskud i Kulturarvsstyrelsen.

Beboerforeningen kan kun opfordre medlemmerne til at ansøge om tilskud.

Ansøgning stiles til:

Dragør Byfond, Plan og Teknik

Kirkevej 7, 2791 Dragør.

Tlf.: 3289 0331

En nissehistorie – eller historien om kullekoen fra gården i Lodsstræde engang i 1890'erne

Det var vel nok en dejlig kulleko, den min bedstefar havde. Den var sortbroget, og så var den så ren og blank og blød, så det var en hel fornøjelse at klappe den. Hornene var lange og slanke, og derfor måtte den aldrig om sommeren komme ud bag Vierdiget sammen med de andre køer, for de sloges og stangede hinanden, så hornene mange gange blev brækket af. Men den sortbrogede kulleko den blev sammen med et par andre køer trukket langt ud på nord, helt ud på krudttårnsengen, hvor de blev omhyggeligt tøjret. Når kullekoen havde stået der og gumlet dejligt enggræs i sig hele dagen, så ville den henad aften gerne hjem for at blive malket af svenske Elna, og det kan nok være, den blev glad, når den så, vi kom for at hente den; særlig når Bob var med, for kullekoen og Bob de var kammerater. Bob stak sin gule krøllede hale lige i vejret, og så løb den rundt om kullekoen i nogle store hop og gøede, alt hvad den kunne. Kullekoen den sænkede hovedet og stak sine store horn frem og løb efter Bob for at stange den. Men det var kun for sjovs skyld; den ville slet ikke stange rigtigt.

Hjemme i stalden havde kullekoen sin plads lige inden for stalddøren til venstre. Det var den bedste plads i hele stalden, for der fik den altid det friskeste vand og alle de lækkerier, der faldt af fra køkkenet. Om vinteren, når svenske Elna var taget hjem til Sverige med Malmødamperen, så var det Neel Tysk, der malkede den. Når hun kom ud fra køkkenet, så havde hun både kartoffelskræller og hvidkålsblade og gulerodsgrønt med i spanden, og det var vel nok noget, kullekoen kunne lide. Den slikkede sig om munden og sagde Buh, Buh. Det skulle betyde: Mange tak Neel Tysk.

Når nu kullekoen fik så mange dejlige lækkerier, så skulle man jo tro, at den rigtigt kunne malke meget mælk i spanden, men det gjorde den bare slet ikke, og det kunne vi ikke forstå. Men så en skønne dag opdagede vi det hele. Det var hønissen oppe fra høloftet, der som sædvanlig var på spil. Om natten, når klokken lige havde slået tolv på bedstefars bornholmerur, så kom hønissen listende ned fra stænget, og så løb den forbi de andre køer lige hen til kullekoen. Og så stod den der hele natten og vrævlede og vrævlede, så de andre køer slet ikke kunne få nattero, og til sidst sagde hønissen: ”Hør lille kulleko, må jeg malke lidt mælk hos dig, for jeg er så tørstig?”. ”Ja, det må du gerne,” svarede kullekoen, ”lige så meget du vil”. ”Må jeg også malke lidt til min nissekone og til mine små nissebørn?”. ”Ja vær så god, tag så meget du vil have,” sagde kullekoen, for det var sådan en god lille kulleko. Og så malkede hønissen sin røde nissehue fuld af dejlig sød mælk. ”Men én ting må du love mig,” sagde kullekoen, ”du må hælde lidt af henne i træsken til den sorte kat, for den kan jeg så godt lide. Den kommer hver morgen og spinder for mig, og den er så tørstig, når den

har været på musejagt hele natten.” ”Det skal jeg nok,” sagde hønissen, og så løbe den.

Men en dag gik det galt. Det var dengang, hønissen skulle holde bryllup for sin lille nissepige. Hun skulle giftes med trolldungen ude fra troldebakken. Der skulle være stor bryllupsfest oppe på høloftet, og nissefar havde været henne i købmandens kælder og hentet en stor sæk risengryn. Nissefar skulle bruge en farlig masse mælk til al den risengrød, hun skulle lave, så derfor måtte nissefar malke og malke hele natten igennem og næste morgen da bedstefar kom ud i stalden, så sad han der minsandten endnu og malkede. Så kan det nok være, bedstefar fik fat i ham, og så måtte han fortælle hele historien.

Min bedstefar, han købte en stor, stor hængelås, og den satte han for døren op til høloftet.

Historien er ganske vist. Den er nedskrevet af Cornelius Petersen, der som dreng var med til at hente kullekoen hjem fra krudttårnsengen. Hans bedstefar, Jan Jacob Petersen, boede på gården i Lodsstræde hele sit liv, og blev gift med Ane Adrian Johnsen, der var født på E.C. Hammersvej 5. Jan Jacob Petersen levede fra 1828 – 1914 og Ane Adrian Johnsen fra 1827 – 1907.

Historien om kullekoen indtalte Cornelius Petersen på grammofonplade engang i 1930'erne. Den blev bl.a. sendt som en hilsen til hans onkel Martin, der havde bosat sig i Finland.

Bestyrelsen

Hanne Bendtsen	(formand)	Lodsstræde 4	3253 0469
Søren Nicolaisen	(næstformand)	Fogdens Plads	3294 0424
Niels Andersen	(sekretær)	Bymandsgade 27	3253 2667
Kim M. Petersen	(kasserer)	Skipperstræde 4 B	3253 0550
Bo Silelmann	(Dragør bevaringslager)	Hollandsfed 3	3294 2910
Søren Mogensen	(redaktør/webmaster)	Deventergade 4	3253 5317
Lisbeth Hansen		Strandgade 26	3294 3424
Anna-Lise Holder		Bodestræde 6	3294 2310
Bera Jensen		Vægterstræde 2	3253 0505

Beboerbladet udgives af Beboerforeningen for Dragør Gamle By, Lodsstræde 4, 2791 Dragør. Bladet trykkes i 300 eksemplarer og fordeles til foreningens medlemmer samt til byens kulturinstitutioner.